

DEAN KOONTZ

NEVINNOST

Addison Goodheart
není jako ostatní lidé...

NEVINNOST

DEAN
KOONTZ

NEVINNOST

Přeložila Jitka Fialová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2014 by Dean Koontz

All rights reserved.

Z anglického originálu *Innocence*

(First published by Bantam Books, New York, 2014)

přeložila © 2014 Jitka Fialová

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Jan Řehoř

Grafická úprava obálky: Bohumil Fencel

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-235-1

Věnování

Tuto knihu věnuji Harrymu Recardovi, příteli, který mě na vysoké škole naučil hrát karty, čímž mě málem připravil o akademickou kariéru. A Dianě Recardové, protože se o Harryho už dlouhá léta dobře stará, což je vyčerpávající úkol.

* * *

Nic spisovatele nepotěší víc než e-mail od čtenářů, kteří píší, že jedno z jeho děl jim změnilo život nebo dodávalo sílu v těžkých časech. Ale když jsem dokončil Nevinnost, dostal jsem od Elizabeth Watersové ze státu Washington v USA dopis týkající se mé knihy Koutkem oka, jenž na mě zvlášť zapůsobil. Beth, hluboce se skláním před Vaší odvahou. Kolik naděje jste z mé knihy načerpala, tolik jste mi jí dokázala dodat svým laskavým psaním. Záříte.

*Velká krása a velká ctnost
jen vzácně sídlí pod jednou střechou.*

FRANCESCO PETRARCA, *O LÉCÍCH PROTI ŠTĚSTÍ A NEŠTĚSTÍ*

ČÁST PRVNÍ

*Dívka, kterou jsem poprvé spatřil ve světle
lampy poblíž Charlese Dickense*

1

JEDNOMU OHNI JSEM UNIKL; další jsem očekával. Představa budoucích plamenů mě neděsila. Oheň přece není nic jiného než světlo a teplo. Po celý život každý z nás teplo potřebuje a světlo vyhledává. Nemohl jsem se přece hrozit toho, co potřebuji a po čem toužím. Počítal jsem s tím, že stejně v ohni nevyhnutelně skončím. Tenhle svět, nekonečně krásný, kouzelný a nádherný, ve mně vyvolával pouze jednu neodbytnou obavu: že bych v něm mohl žít příliš dlouho.

2

DOKÁZAL JSEM MILOVAT, ale od otcovy smrti jsem žil osaměle. Miloval jsem proto jen tohoto drahého zesnulého, knihy a chvíle veliké krásy, jimiž mě toto město čas od času překvapovalo, když jsem jím v téměř naprosté tajnosti procházel.

Například v té tiché hodině, kdy většina lidí spí, kdy úklidové čety už skončily s prací a výškové budovy až do příštího svítání potemní, někdy za jasných nocí vycházejí hvězdy. Nad zdejší metropolí sice nezáří tak jasně jako kdesi nad kansaskou plání nebo nad některou z hor v Coloradu, ale přesto svítí, jako by se na obloze rozkládalo celé město, okouzlující prostor, kde můžu chodit po ulicích bez strachu z ohně a v němž se mi podaří najít někoho, koho budu milovat a kdo bude milovat mě.

Když mě někdo zahlédl zde, ani za moji schopnost milovat jsem si nevysloužil slitování. Právě naopak. Jen mě – muži stejně jako ženy – spatřili, nejdřív se zhrozili, potom však strach rychle vystřídala zlost.

Nehodlal jsem jim ublížit tím, že bych se bránil, proto jsem zůstal bezbranný.

3

ZA JISTÝCH NOCÍ si do mých místností bez oken, hluboko pod zemí, nacházela cestu krásná, ale smutná hudba. Nevěděl jsem, odkud se bere, a nedokázal jsem tu melodii pojmenovat. Neprovázela ji žádná slova, byl jsem však pevně přesvědčen, že jsem kdysi slyšel jednu barovou zpěvačku chraplavým hlasem tuhle píseň zpívat. Kdykoli se ozvala, moje ústa se dala do pohybu, jako by tvořila slova, ale text mi vytrvale unikal.

Nebylo to blues, ovšem tížila mě na srdci stejně. Snad bych tu skladbu mohl nazvat nokturnem, i když nokturno je vždy instrumentální. K téhle melodii existují slova. Tím jsem si byl jist.

Neměl být pro mě problém jít po stopách těch libozvučných tónů až k mříži některého větracího otvoru nebo stoky či sledovat nějakou jinou dráhu, po níž se ke mně šířily, nicméně každý pokus odhalit jejich zdroj skončil nezdarem. Hudba jako by vycházela ze vzduchu, pronikala nějakou membránou z jiného, mým očím skrytého světa paralelního s tím naším.

Kdo žije pod otevřeným nebem, představu neviditelného světa by snad pokládal za příliš fantaskní a zavrhl by ji.

Ale ti z nás, kteří zůstávají skryti před všemi ostatními, vědí, že náš svět je úžasný a plný záhad. Nedovedeme vnímat kouzla, nemáme paranormální schopnosti. Že připouštíme existenci více rozměrů reality, je, aspoň podle mého názoru, důsledkem naší osamělosti.

Žít ve velkoměstě plném lidí, dopravního ruchu a v neustálém hluku, nikdy nepolevit a věčně soupeřit o peníze, postavení a moc pravděpodobně mysl odvádí jinam, takže člověk přestává vidět a zapomíná, co všechno existuje. Nebo možná v tempu a stresu takového života duševní zdraví závisí na tom, zda před širokou škálou zázraků, překvapení, divů a záhad, která tvoří skutečný svět, dokáže zavírat oči.

Sice jsem řekl „ti z nás, kteří zůstávají skryti“, avšak měl jsem říct „já,

který se skrývám“. Pokud jsem věděl, nikdo jako já v metropoli nebyl. A už dlouho jsem žil sám.

Dvanáct let jsem tohle útočiště v hlubinách sdílel s otcem. Zemřel před šesti lety. Miloval jsem ho, stýskalo se mi po něm každý den. Teď mi bylo dvacet šest a před sebou jsem snad měl dlouhý, osamělý život.

Než jsem sem přišel, otec tu žil se svým otcem, s nímž jsem nikdy neměl tu čest se setkat. Většinu zařízení a knih jsem zdědil po nich.

Jednoho dne snad své osobní věci předám někomu, kdo by *otče* mohl říkat mně. Byli jsme přežívající dynastií vydědenců, kteří žili v tajném městě, jež obyvatelé metropole nikdy nespatriili.

Jmenuji se Addison. Ale my dva jsme tehdy žádná jména nepotřebovali, protože jsme s nikým jiným nemluvili.

Otec o sobě někdy s úsměvem říkal, že je To. Ale to nebylo skutečné jméno. A mě nazýval Svým To anebo Synem Toho, což byl náš malý žert.

Podle lidských měřítek jsme byli krajně oškliví způsobem, který v ostatních vyvolával odpor a strašlivý vztek. Ačkoli jsme lidé stejně jako ti, kteří žijí na denním světle, ve snaze nikoho nepohoršovat jsme se skrývali.

Otec mi vysvětlil, že takoví jako my se nesmějí zlobit na jiné muže a ženy kvůli tomu, jak se k nám chovají. Pronásledují je silné obavy, jaké my nikdy nepochopíme. Říkal, že my skrytí máme své starosti, ale břemena těch, kteří pod zemí nežijí, jsou mnohem těžší, což je pravda.

Zůstávali jsme vskrytu i proto, abychom se vyhnuli něčemu ještě horšímu než pronásledování. Jednou v noci mého otce zastihli venku. Dva vyděšení a rozzuření muži po něm začali střílet a pak ho umlátili k smrti.

Nechoval jsem k nim žádnou zášť. Litoval jsem je a miloval, jak nejlépe jsem dokázal. Všichni jsme na světě z nějakého důvodu; musíme si klást otázku proč a doufat, že se dozvíme víc.

Moje malé obydlí bez oken sloužilo také jako škola, kde jsem se snažil učit, a nejdůležitější z tří malých místností byla ta s policemi z mahagonového dřeva, které sbil otec mého otce. Police jsme plnili knihami, o něž obyvatelé světa nahoře nestáli.

Obě hluboká, pohodlná křesla měla čalouněnou podnožku. Vedle každého stála prostá dřevěná bedna, kam jsme mohli odkládat nápoje,

a bronzová stojací lampa se skládaným stínidlem z pravého hedvábí broskvové barvy.

Stolek a dvě židle s rovným opěradlem sloužily jako jídelní kout. Ve dnech, kdy jsme byli dva, jsme na stolku hráli karty a šachy.

Teď občas hraji pasiáns. Nemám tu hru nijak zvlášť rád, ale někdy, když míchám karty nebo je rozdávám, místo svých rukou vidím otcovy. Měl je zdeformované, protože se nezhojily nejlépe v dlahách, které si sám udělal po tom, co mu jednoho nedělního večera, když byl otec ještě chlapec, jistý kněz zlámal prsty.

Ty ruce jsem miloval, protože ničemu živému nikdy neublížily. Bledé jizvy a artritické klouby byly krásné, neboť svědčily o jeho odvaze a připomínaly mi, že nikdy nesmím zahořknout kvůli krutostem, které nás postihují. Trpěl víc než já, a přesto miloval život a svět.

Stůl a většinu ostatního zařízení sem s obtížemi dopravili nebo až na místě dali dohromady ti, kteří do tohoto obydlí přišli přede mnou.

Už šest let jsem dvě křesla nepotřeboval. Když čtu, většinou sedím v křesle, které je moje od té doby, co jsem sem přišel. Ale jednou za čas si sedám do otcova křesla, aby se mi na něj lépe vzpomínalo a abych si nepřipadal tak sám.

Druhá místnost je stejně jako ostatní vysoká bezmála dva a půl metru. Silné zdi, podlahu i strop tvoří železobeton, kterým se někdy nesou vibrace, ale nikdy žádné identifikovatelné zvuky – až na výše zmíněnou hudbu.

Na obou stranách od vstupu bez dveří viselo mezi stěnami jedno visuté lůžko. Jeho plátno se dalo snadno vyčistit houbou, takže práť se musela jedině moje přikrývka.

Když otec ještě žil, za noci, kdy se nám spánek vyhýbal, jsme leželi ve tmě nebo při světle svíček a celé hodiny si povídali. Bavili jsme se o tom málu, co jsme ze světa viděli na vlastní oči, o divech přírody, které jsme zkoumali v knihách s barevnými fotografiemi, a o tom, co by tohle všechno mohlo znamenat.

Ty chvíle snad patří k mým nejšťastnějším vzpomínkám, i když těch šťastných mám tolik, že není snadné dát jednomu přednost před druhými.

U zadní stěny, mezi visutými lůžky, stála lednice. Otcův otec kdysi žil bez této vymoženosti. Můj otec – samouk jako já – sám zvládl to, co

umějí elektrikáři a opraváři domácích spotřebičů. Ledničku rozebrat, díly ze světa nad námi postupně přinést a opět ji smontovat.

Vlevo od lednice stál stůl s opékačem topinek, přenosným elektrickým vařičem a s pomalým hrncem Crock-pot. Otevřené police napravo sloužily jako spíž a prostor pro odkládání nádobí.

Stravoval jsem se vždy dobře a byl jsem vděčný, že v tomto městě je všeho hojnost.

Když otcův otec toto útočiště objevil, elektřina a základní potrubní rozvody už v něm byly. Nic hmatatelného ale nenásvědčovalo tomu, že by v holých stěnách předtím někdo bydlel.

Než mě otec našel – byl jsem tehdy sám a hrozilo mi, že co nejdřív přijdu o život –, lámal si ještě se svým otcem hlavu nad tím, jaký účel tyto prostory asi mohly mít.

Dalo by se předpokládat, že jde o protiletectvý kryt; nachází se totiž tak hluboko pod úrovní ulic a pod tolika silnými vrstvami betonu, že ani výbuchy několika jaderných bomb by ho nedokázaly rozbít, a cesta k němu vede tolika oklikami, že smrtící záření, které se šíří přímočaře, by cestu až tam nenašlo.

Ale když jste odšroubovali ze zdi kteroukoli zásuvku, jméno výrobce vyražené na kovové spojovací skříni odkazovalo na firmu, která, jak jsme zjistili, ukončila činnost v roce 1933, dlouho předtím, než se jaderné nebezpečí objevilo.

Navíc budovat protijaderný kryt jen pro dvě osoby ve velkoměstě s miliony obyvatel nedává smysl.

Třetí místnost, koupelna, také celá z betonu, nebyla navržena v očekávání, že město i s jeho veřejnými službami zničí atomové zbraně. Stojanové umyvadlo a vana s nohama ve tvaru nohou s drápy měly po dvou vodovodních kohoutcích, i když teplá voda nebyla nikdy víc než příjemně vlhák, což naznačovalo, že bojler, odkud ji čerpá, je určité daleko. Starý klozet ještě měl nádržku, z níž se z výšky splachuje voda do mísy, jakmile se zatáhne za visící řetízek.

Když se tady stavělo, nějaký úředník nebo snad řídící pracovník, který byl zároveň sexuálním predátorem s vražednými sklony, možná nechal ten úkryt pod tou či onou záminkou zřídit s úmyslem později všechny stopy o jeho existenci odstranit z veřejných záznamů, aby pak mohl do

svého soukromého vězení násilím odvlékat ženy a tam je mučit a vraždit, zatímco velkoměsto hemžící se lidmi nemělo nejmenší tušení, jaké výkřiky se rozléhají hluboko pod ním.

Ale nezdá se pravděpodobné, že by městský projektant či architekt navrhující technickou infrastrukturu byl nenapravitelný sériový vrah. A když otcův otec kdysi dávno toto pohodlné ubytování objevil, žádné příšerné skvrny ani jiné důkazy o vraždění hladké betonové povrchy nehyzdily.

V těchto místnostech rozhodně žádná zlověstná atmosféra nevládla.

V myslí těch, kteří žijí na zemském povrchu, nedostatek oken navíc v kombinaci s holým betonem možná vyvolával představu podzemního žaláře. Ovšem ten dojem vycházel z názoru, že jejich způsob života nejenže je lepší než náš, ale také jediný možný.

Kdykoli jsem úkryt opouštěl, což jsem dělal z mnoha důvodů, dával jsem svůj život všanc. Proto se u mě vyvinulo vysoce citlivé vnímání bezprostředního nebezpečí. Tady nehrozilo nic. Byl to domov.

Sám jsem dával přednost teorii, podle níž – jak jsem se už zmínil – paralelně s naším světem existuje jiný, pro nás neviditelný. Jestli tomu tak je a od nás ten svět dělí membrána, kterou naše smysly nedokážou zjistit, pak se možná v některých bodech kontinua ta membrána obtočila kolem malé části druhé reality a zahrnula ji do naší. A jestli oba světy pocházejí ze stejného milujícího zdroje, s radostí jsem uvěřil, že stejné tajné úkryty najdou zejména ti, kteří – jako já – jsou bez vlastní viny vyvrhelové, proklínání a pronásledování, a útočiště zoufale potřebují.

To byla jediná teorie, s níž jsem byl ochoten se srovnat. Nemohl jsem změnit, co jsem, nemohl jsem se stát přijatelnějším pro ty, kteří se mne hrozili, nemohl jsem vést jiný život než ten, k němuž mě moje povaha odsoudila. Moje teorie mi dodávala útěchu. I kdyby se objevila nějaká méně uklidňující, odmítl bych o ní přemýšlet. V mém životě bylo tolik krásy, že jsem nehodlal riskovat úvahy o žádné ošklivé myšlence, která by mi otrávil mysl a připravila by mě o vytrvalý pocit štěstí.

Za denního světla jsem ven nikdy nechodil, dokonce ani za soumraku. Kromě vzácných výjimek jsem nevystupoval nahoru jindy než po půlnoci, kdy většina lidí spí a jiní jsou vzhůru, ale sní.

Černé turistické boty, tmavé džíny a mikina s kapucí, černá nebo námořnický modrá, to byla moje kamufláž. Pod bundou jsem nosil šátek

uvázaný tak, abych si ho mohl vytáhnout až k očím, kdybych musel projít nějakou uličkou – nebo, vzácně, širokou ulicí, kde by mě někdo mohl vidět. Moje šaty pocházely z obchodů s použitým zbožím, jehož výtěžek se dává na charitativní účely; do jejich prostorů jsem se dokázal dostat po zavírací době cestou, kudy by tam mohly vniknout krysy, pokud by měly vrozený talent pohybovat se stejně nenápadně jako já.

Přesně to jsem měl na sobě té prosincové noci, kdy se můj život změnil jednou provždy. Kdybyste byli jako já, nečekali byste, že velká změna v dlouhodobém výhledu přinese něco dobrého. Ale kdybych dostal šanci vrátit čas a vydat se jiným směrem, udělal bych totéž, co tenkrát, bez ohledu na následky.

4

OSLOVOVAL JSEM HO *OTČE*, protože v mých očích měl nejbliž k otci ze všech lidí, které jsem znal. Mým skutečným otcem nebyl.

Podle mé matky můj biologický otec víc než ji miloval svobodu. Dva týdny před mým narozením odešel a víckrát se nevrátil, vyrazil na moře, povídala, nebo do nějaké vzdálené džungle; muž, který neměl stání, toužil na cestách najít sám sebe; místo toho se sám ztratil.

Té noci, kdy jsem se narodil, jak mi líčila matka, domkem lomcoval divoký vítr, cloumal lesem, a dokonce i horou, na níž stromy rostly. Vichr se za bouře opíral do střechy, domáhal se vstupu okny a trásl dveřmi v pevném odhodlání vniknout na místo mého zrození.

Sotva jsem přišel na svět, vyděšená dvacetiletá dcera porodní asistentky uprchla z ložnice. V slzách hledala útočiště v kuchyni.

Když se mě porodní asistentka pokusila udusit přichystanou příkrývkou, moje matka, přestože ji obtížný porod připravil o hodně sil, vytáhla ze zásuvky nočního stolku pistoli. Ta jednoznačná hrozba mě zachránila před zavražděním.

Později, to už byl ráno klid, se ukázalo, že všichni ptáci zmizeli, jako by je vichřice strhala ze stromů a odnesla na konec světa. Tři dny trvalo,

než se vrátili: jako první se objevili vrabci a rorýsi, potom vrány s jestřáby a poslední ze všech přiletěly sovy.

Porodní asistentka s dcerou držely mou existenci v tajnosti; buď se obávaly obvinění z pokusu o vraždu, anebo to dělaly, protože se dokázaly dobře vyspat, jen pokud zapomněly, že jsem na světě. Prohlašovaly, že jsem se narodil mrtvý, a matka jejich slova potvrzovala.

Na hoře jsem žil osm let a takřka bez výjimky jsem přespával v útulném domku na konci úzké prašné cesty. Za celou tu dobu až do odpoledne toho dne, kdy jsem odešel, jsem nespatrił jiného člověka než mou pozhnanou matku.

Ve věku, kdy většina dětí do divoké přírody nesmí, jsem se konečně směl toulat liduprázdnými lesy. Naštěstí jsem měl velkou sílu, až zázračnou intuici a cítil jsem se spřízněn s přírodou, jako by moje DNA obsahovala mízu stromů a krev zvířat; matku navíc trochu uklidňovalo, že nejsem v domě. Stinné lesy za dne a měsícem zalité lesy v noci mi byly brzy stejně důvěrně známé jako můj obličej v zrcadle.

Znal jsem vysokou zvěř, veverky, nejrůznější ptactvo i vlky, kteří se objevovali a zase mizeli pod ladnými křivkami kapradin. Mou komunitu tvořily bytosti pokryté peřím či kožešinou a pohybující se na křídlech a čtyřech hbitých nohách.

V podrostu lesů, na paloucích, jež obklopovaly, a někdy i u nás na dvorku jsem vídal Jasy a Mlhy, jak jsem jim začal říkat. Nevěděl jsem, o koho jde, ale intuice mi pravila, že moje drahá matka je nevidí, protože o nich nikdy nemluvila. Jakživ jsem se jí o nich nezmínil, protože jsem tušil, že bych jí tím rozrušil a pak by se kvůli mně trápila ještě víc než dosud.

Později jsem Jasy a Mlhy viděl i ve městě. A postupně jsem pochopil, jak to s nimi je, což vysvětlím později.

Každopádně to byla má šťastná léta, i když jsem do té či oné míry šťastný vždy. Les pro mě nepředstavoval divočinu, navzdory své rozlehlosti mě uklidňoval a sloužil mi jako soukromá zahrada, nekonečně záhadná.

Čím lépe nějaké místo poznáváte, tím je záhadnější, pokud jste ochotni vnímat pravý stav věcí. Zjistil jsem, že takhle tomu je po celý můj život.

Krátce po mých osmých narozeninách mě už matka nechtěla mít v domě. V mé přítomnosti nedokázala usnout. Opustila ji chuť k jídlu, takže ubývala na váze. Nechtěla mě ani v blízkých lesích, částečně proto, že pomyslení na můj domov – les –, jí připomínalo, že ona tam na rozdíl ode mě není vítána, ale také kvůli tomu lovcí. Proto jsem musel odejít.

Nemohl jsem jí to mít za zlé. Miloval jsem ji.

Ze všech sil se snažila mě milovat, a do určité míry se jí to dařilo. Ale byl jsem břímě, jakému není rovno. Ačkoli jsem vždy šťastný – nebo přinejmenším nejsem nešťastný –, kvůli mně na ni padal smutek. A ten žal ji pomalu zabíjel.

5

O VÍC NEŽ OSMNÁCT LET POZDĚJI, už v tomto důvěrně známém, a přesto záhadném velkoměstě, přišel prosinec, který změnil můj život.

Když jsem té noci šel ven s batohem na zádech, protože jsem měl v úmyslu částečně doplnit spíží, vzal jsem si dvě kompaktní LED kapesní svítilny; jednu jsem držel v ruce, druhá čekala na pásku kalhot pro případ, že ta první přestane svítit. Trasa z mých místností vzhůru do metropole nade mnou vedla převážně tmou – jako tolik cest na tomto světě, ať už pod zemí a z betonu jsou, či nejsou.

Chodba o šíři půl druhého metru vycházela z místnosti s visutými lůžky, ale po třech metrech ji zdánlivě ukončila holá zeď. Zvedl jsem ruku do pravého horního rohu, vsunul ukazováček do otvoru, který jako jediný narušoval hladký povrch stěny, a stiskl tlačítko zvedající západku. Deska silná třicet centimetrů se zcela bezhlučně otočila na dvou skrytých závěsech, umístěných třicet centimetrů od jejího levého okraje.

Vznikl otvor více než metr široký. Sotva jsem překročil práh, masivní dveře se za mnou zavřely a západka se vrátila na místo.

V druhé chodbě jsem se dokázal orientovat i beze světla: dva a půl metru přímo vpřed, pak zahrnout doleva a nakonec tři metry k rafinovaně navrženým lamelovým dveřím. Z opačné strany budily dojem, že je to pouhý kryt velké větrací šachty.

Stál jsem ve tmě a poslouchal, ale lamelami procházelo jen ticho a proud vzduchu tak slabý, chladný a čistý, jaký by byl dech sněhuláka, kdyby ho láska a kouzlo přivedly k životu.

Proud vzduchu s sebou nesl vůni vlhkého betonu a vápna, které už po desítky let vystupovalo ze zdí. V této části městského podsvětí jsem nikdy neucítil rozkládající se krysy nebo odporné plísň, jimž se jinde dobře dařilo.

Jako bylo možné pootočit betonovou stěnu, i lamelové dveře se daly skrytým mechanismem otevřít. Za mými zády se pak zase automaticky vrátily na místo.

Rozsvítil jsem baterku a přede mnou se ze tmy vynořila stoka na odvádění srážkové vody; jako by ji ostré paprsky světla vyřezaly ze skalního podloží. Obrovský betonový tunel ve tvaru válce očividně měl kapacitu dost velkou na to, aby svět zachránil před opakováním potopy, kvůli níž Noemovi nezbylo než postavit archu.

Čas od času týmy údržbářů v elektrických vozítkách o velikosti pick-upu těmito kmenovými stokami projížděly, ale v tu chvíli jsem byl sám. Po řadu let jsem posádky těch vozidel vídal jen zřídka a z dálky, a ještě vzácněji se stávalo, že jsem se musel dát na útěk, aby mě někdo z nich nezahlédl.

Skoro se zdálo, že jsem byl do samoty zakletý. Když jsem se pohyboval pod zemí i na ní, lidé se obvykle odvraceli ode mne a já zase od nich ještě dřív, než mě mohli spatřit.

Jinak bych byl zavražděn už dávno.

Poslední intenzivní bouře s přívalem vody přišla ke konci října. Od té doby tunel vyschl a na dně se povalovalo různé smetí – sáčky z umělé hmoty, prázdné plechovky od piva a nealko nápojů, obaly od jídel rychlého občerstvení, kelímky z kavárny Starbucks, pletená rukavice, dětská botička, třpytivý úlomek bižuterie –, které tam uvázlo, když proud odtékající vody časem ztratil na síle.

Odpadků však nebylo mnoho. Mohl jsem mezi nimi kráčet celé kilometry, aniž bych na některý z nich šlápl. Ale při obou stěnách stoky v téměř metrové výšce vedly revizní chodníky, kam přivaly vody ukládají nánosy smetí jen vzácně.

V pravidelných intervalech jsem míjel jak jiné lamelové panely, které

nebyly ničím jiným, než tím, čím se jevíly, tak železné žebříky vedoucí k servisním průlezům a k ústím vedlejších sběrných stok, z nichž do tohoto tunelu za bouřek přitéká dešťová voda.

Ve zdejším podzemním labyrintu se stoky starší než tato stavěly z cihel, kamene nebo z betonových kvádrů. Mají v sobě větší kouzlo než modernější konstrukce, protože je vybudovali zedníci hrdí na své řemeslo.

Jak se v tomto velkoměstě traduje, jednu četu zedníků si v té vzdálené době tajně platil šéf jistého gangu, takže zazdili několik jeho nepřátel, z nichž někteří už byli po smrti, jiní ještě ne. Nikdy jsem ale nezpozoroval žádný z křížků vytesaných do cihel údajně na znamení, že za nimi taková hrobka leží, ani jsem v mezerách mezi kameny, odkud vypadla malta, neviděl prsty kostlivců připomínající prorůstající, dávno zkamenělé bledé kořeny. Ty příběhy se snad nezakládají na pravdě, asi jde jen o městský folklor, ovšem dobře jsem věděl, jak nelidské lidstvo dokáže být.

Když jsem došel do poloviny prvního křížení hlavní sběrné stoky, v dálce jsem zpozoroval dobře známý stříbřitě bílý závoj: jednoho z Mlhů. Souvislý mlžný opar se vinul směrem ke mně, jako by vzduch, v němž tento útvar plaval, byla voda a on – svítící úhoř.

Zastavil jsem se, abych se na něj podíval; jako vždycky jsem byl zvědavý na tento jev, i na ten druhý, jemuž jsem říkal Jas. Podle mých zkušeností jsem důvod k obavám neměl, ale přiznávám, že mi trochu naháněl strach.

Na rozdíl od chapadla skutečné mlhy nebo výdechu páry z větracího otvoru toto zjevení neztrácelo zřetelné obrysy, a dokonce ani v proudu vzduchu neměnilo tvar. Jako had o délce dva až dva a půl metru a o průměru třicet centimetrů se ke mně blížilo, a když mě míjelo, zastavilo se, chvíli stálo na ocase a kroutilo se uprostřed tunelu jako kobra fascinovaná tóny flétny. Pak se vrátilo do vodorovné polohy, a jak plulo dál, stříbřitá zář se postupně zužovala, až se stáhla do jednoho bodu a zmizela úplně.

Mlhy a Jasy jsem potkával celý život. Doufal jsem, že jednou budu s jistotou vědět, co jsou a co chtějí, i když jsem se obával, že k tomu nikdy nedojde. Navíc jsem měl strach, že jestli pravdu o nich objevím, možná za to zaplatím vysokou cenu.

„PLATÍM ZA TEBE VYSOKOU CENU,“ prohlásila matka toho odpoledne, kdy mě posílala pryč. „Mám vlastní pravidla, kterými se řídím, a čekala jsem, že mě přijdeš draho, ale tolik přece ne. Je toho na mě moc.“

Krásou se vždycky vyrovnala ženám ze stránek časopisů, kterékoli z televizních hvězd, do nichž jsou zamilovány miliony mužů, ale poslední dobou vypadala hubená a vyčerpaná. Dokonce ani zjevná únava a tmavé kruhy pod očima podobné blednoucím modřinám však jejímu vzhledu neuškodily. Spíše svědčily o tom, že její dobré srdce sužuje jakási strašlivá ztráta, a její bolest – stejně jako bolest, jakou snáší mučedník – byla krásná, takže její obličej ještě zkrásněl.

V kuchyni seděla u stolu s červenou umakartovou deskou a lesklýma kovovýma nohama. Na dosah měla léky a whisky, která, jak říkala, je její další medicína.

Jestli chcete slyšet můj názor, whisky mi pro ni připadala jako *nejlepší* lék, protože z pití na ni přinejhorším padl smutek, ale někdy ji i rozesmálo nebo si jenom lehla a usnula. Naproti tomu pilulky a ten prášek, co někdy vdechovala, u ní vyvolávaly nepředvídatelné změny nálad, přivaly slz a vztek, při němž házela věcmi nebo si úmyslně přivodila drobná zranění.

Její půvabné ruce dodávaly eleganci všemu, čeho se dotkla: prostá sklenice skotské se třpytila jako broušené křišťálové sklo, zatímco špičkou prstu jezdila po jejím okraji, mokrém od alkoholu; tenká cigareta vypadala jako kouzelný proutek, z něhož stoupá kouř na znamení, že všechna přání budou splněna.

Nevyzvala mě, abych se posadil; proto jsem stál na opačné straně stolu. Nepokusil jsem se k ní přiblížit. Kdysi dávno se se mnou mazlila. Později dokázala vydržet jen příležitostný dotek – odhrnula mi vlasy z čela nebo na moment položila ruku na moji. V posledních měsících už nemohla snést ani dotyk prchavý.

Protože jsem chápal, že jí působím bolest, že samotný pohled na mě ji zraňuje, muka jsem prožíval i já. Mohla jít tenkrát na potrat, ale neudě-

lala to. Porodila mě. A když viděla, co přivedla na svět... Ale i potom mě bránila před porodní asistentkou, která mě chtěla udusit. Nemohl jsem ji nemilovat a přál jsem si, aby takovou bytost, jako jsem já, moje matka dokázala milovat.

Za oknem za jejími zády se klenula ponurá šedá říjnová obloha. Podzim zbavil starý javor většiny listů a ty zbývající se v poryvech větru třepaly jako hnědí netopyři těsně před vzletem. Tehdejší den nebyl příhodný pro odchod z domova; v takovém světě není dobré být sám.

Řekla mi, abych si vzal mikinu s kapucí, což jsem udělal. Batoh, do kterého mi připravila jídlo a několik nejnutnějších věcí, jsem už měl na zádech.

Ted' matka ukázala na svazek bankovek na stole. „Vezmi si je – i když ti moc nepomůžou. Jsou kradené, ale ty zloděj nejsi. V téhle rodině kradu jenom já. Ber je jako dar, svědomí můžeš mít čisté.“

Věděl jsem, že peníze jí nikdy nescházely. Dar jsem vzal a peníze nacpal do kapsy džínů.

Slzy, které jí stály v očích, ted' začaly téct, ale nevydala žádný bolestný zvuk. Vytušil jsem, že si tuhle scénu mnohokrát v duchu přehrávala a ted' byla odhodlaná dotáhnout ji do konce, aniž by mi dala příležitost improvizovat a změnit její scénář.

Zamtlžil se mi zrak a pokusil jsem se vyjádřit svou lásku k ní i lítost, že jí působím takové zoufalství, ale vykoktal jsem jen pár slov, stěží srozumitelných a žalostných. Na osmiletého chlapce jsem sice byl tělesně i citově vyzrálý a měl jsem víc rozumu, než takhle staré děti mají, ovšem stále jsem byl dítě.

Zamáčkla cigaretu v popelníku a prsty obou rukou si namočila ve vodě, která se srazila na povrchu sklenice s ledově studenou skotskou. Zavřela oči, prsty přitiskla k víčkům a párkrát se dlouze, zhluboka nadechla.

Měl jsem pocit, že se mi zvětšuje srdce, tlačí na hrudní kost a žebra i páteř, až jsem se bál, že se o kost propíchne.

Když se na mě podívala znovu, řekla: „Žij v noci, jestli se ti vůbec podaří zůstat naživu. Na hlavě nos kapuci. A hlavu drž sklopenou. Schovávej si obličej. Masky budí pozornost, ale nějaký obvas by mohl pomoci. Hlavně nikdy nedovol, aby viděli tvoje oči. Ty tě okamžitě prozradí.“

„Budu v pořádku,“ ujistil jsem ji.

„Nebudeš,“ odsekla. „A nic takového by sis neměl namlouvat.“

Přikývl jsem.

Jedním dlouhým lokem vypila půl sklenice a dodala: „Neposílala bych tě pryč, kdyby tu nebyl ten lovec.“

Lovec mě toho rána viděl v lese. Utíkal jsem, on za mnou. Párkrát na mě vystřelil; minul mě o několik centimetrů.

„Vrátí se sem. Bude se pořád vracet, dokud tě nenajde,“ zdůraznila. „Ze zdejších lesů neodejde, dokud nebudeš mrtvý. A potom mě do toho zatáhnou. Budou chtít o mně vědět všechno, každou zatracenou maličkost, a já si prostě nemůžu takový výslech dovolit.“

„Je mi to líto,“ zašeptal jsem. „Moc líto.“

Zavrtěla hlavou. Jestli tím chtěla vyjádřit, že omluva není nutná, nebo že nestačí, těžko říct. Sáhla po krabičce cigaret a jednu vyklepala.

Pletené rukavice jsem si už navlékl, protože mě mohly prozradit i ruce. Na hlavu jsem si natáhl kapuci.

Už jsem stál u dveří a sahal po klice, když jsem uslyšel, jak matka říká: „Lhala jsem, Addisone.“

Obrátil jsem se a podíval se na ni.

Její elegantní ruce se trásly tak silně, že se nedokázala cigaretou ani napotřetí strefit k plameni propanbutanového zapalovače. Upustila ho a cigaretu odhodila.

„Lhala jsem, když jsem tvrdila, že bych tě neposlala pryč, kdyby tu nebyl ten lovec. Poslala bych tě pryč v každém případě, lovec nelovec. Dál to nevydržím. Už ne. Jsem sobecká mrcha.“

„Nejsi,“ odporoval jsem a udělal krok k ní. „Hrozně se bojíš, nic víc. A neděsím tě jenom já, ale... spousta jiných věcí.“

Pak byla krásná jiným způsobem, jako nějaká pohanská bohyně bouře, plná výbušné energie a hněvu. „Ty kluku, prostě zavři hubu a věř tomu, co se ti říká! Jsem sobec a budižkníčem, chamtivec a kdovíco horšího, a navíc se mi to líbí! Užívám si to.“

„Ne, vůbec taková nejsi! Ty jsi –“

„Zavři tu svou zatracenou hubu, prostě SKLAPNI! Neznáš mě líp než já sama. Jsem, co jsem, a tady pro tebe místo není, nebylo a nikdy nebude. Běž a žij si, jak dokážeš, někde dál v lesích, to je jedno kde, ale neopo-

važuj se myslet na to, že se sem vrátíš, protože tady tě nic nečeká, nic, jediné smrt. A teď už *vypadni!*“

Hodila po mně sklenici se skotskou, ale vím jistě, že mě nechtěla treffit. Na to mířila příliš špatně. Sklenice narazila na ledničku a rozlétla se na kusy.

Každá další chvilka, kterou jsem se tam zdržoval, matce zasazovala další ránu. Nemohl jsem říct ani udělat nic, co by jí pomohlo. Ve špatném světě je život těžký.

S pláčem hořkým jako nikdy předtím – a nikdy potom – jsem vyšel z domu a ani jsem se neohlédl. Bylo mi smutno, i když ne kvůli té životní situaci nebo svým mizerným vyhlídkám. Truchlil jsem kvůli ní, protože jsem věděl, že objektem její nenávisti nejsem já, ale ona sama. Neopovrhovala sama sebou proto, že mě před více než osmi lety na svět přivedla, ale protože mě teď do něj vyhnala.

Pod oblohou zataženou nízkou oblačností se den chýlil ke konci. Mraky, dříve hladké a šedé, všude zhoustly v mračna, místy černá jako saze.

Když jsem šel přes dvorek, vítr mi vháněl spadané listy pod nohy, takže kolem mě vířilo asi tak, jako duchové v podobě zvířátek tancují kolem čarodějnice, které slouží.

Vstoupil jsem do lesa s pevnou důvěrou, že lovec je na čas pryč. Měl větší strach než vztek; nebude se tam zdržovat, protože přichází noc, ale s denním světlem se vrátí.

Jakmile jsem měl jistotu, že mě lesní stíny skrývají, zastavil jsem se, otočil a opřel zády o strom. Čekal jsem, dokud mi nedošly slzy a znovu jsem neviděl jasně.

Naposled uvidím dům, kde jsem se narodil a kde jsem zatím vyrůstal. Chtěl jsem pozorovat, jak kolem jeho zdí soumrak postupně houstne v tmu, a v oknech naposled spatřit světlo lampy.

Ve dnech, kdy pohled na mě byl pro matku utrpením, jsem se toulal po lesích do setmění, a buď jsem spal na dvorku, nebo – za studených nocí – v pohodlném spacím pytli ve zchátralé garáži vedle domu. Matka mi vždycky nechávala košík s jídlem na předním sedadle svého forda, a když jsem ve vyhnanství za soumraku večerel, díval jsem se na domek z dálky, protože mi dělalo velkou radost, když jsem uviděl, jak se okna

najednou rozzářila teplým světlem, a hrálo mě vědomí, že v mé nepřítomnosti je matka určitě klidná a spokojená.

Jen co domek zahalila čern bezhvězdné noci, vítr odešel spolu s dením světlem a na lesy padl klid, v oknech se znovu objevilo světlo. Rozzářená okenní skla ve mně spolehlivě vyvolávala příjemný pocit domova, bezpečí a pohodlí. Ale když jsem byl uvnitř vítán, stejné světlo při pohledu odtamtud nebylo tak zlaté a pohodové, jak se jevilo zvenčí.

Měl jsem už odejít, měl jsem se vydat po úzké prašné cestě ke vzdálené okresní asfaltové silnici, ale odkládal jsem to. Nejdřív jsem doufal, že ji uvidím přejít před oknem, že naposled zahlédnu tu, již vděčím za svou existenci. Když minula hodina a potom druhá, přiznal jsem sám sobě, že vlastně nevím, co mám dělat a kam jít, a že si připadám na okraji lesa bezradný tak, jako jsem nikdy nebyl ztracený mnohem hlouběji v divočině.

Přední dveře se otevřely, tichý protest závěsů se v bezvětrí donesl až ke mně, a matka vyšla na verandu; pouhá silueta nasvícená zezadu. Napadlo mě, že by na mě mohla zavolat v naději, že jsem stále poblíž, mohla by říct, že mě víc miluje, než se mě bojí, a že si rozhodnutí vyhnat mě rozmýšlela.

Ale potom jsem uviděl brokovnici. Opakovačka s posuvným předpažbím, s pistolovou rukojetí, ráže 12, byla vždy nabitá v očekávání nevitáných návštěvníků, které matka nikdy nepojmenovala; o té zbrani mluvila jako o „své pojistce“. Brokovnici si teď nenesla jen tak pro všechny případy; držela ji oběma rukama v pohotovosti, ústím ke stropu verandy, a obhlížela noc. Má podezření, napadlo mě, že tam otálím, a takhle mi chce dokázat, že moje vyhnání je definitivní.

Zastyděl jsem se, že jsem jejímu přání bez odkladu nevyhověl. Ale když se vrátila do domu a zavřela za sebou dveře, zůstal jsem při kraji lesa; nedokázal jsem se přimět k odchodu.

Snad půl hodiny minulo, než brokovnice zarachotila. Přestože výstřel ztlumily stěny domu, do ticha hory zazněl hlasitě.

Nejdřív jsem si myslel, že se někdo násilím dobýval dovnitř zadními dveřmi nebo některým z oken mimo můj dohled, protože matka často mluvila o nepřátelích a svém odhodlání žít tam, kde ji nikdy nenajdou. Prodral jsem se nízkými houštinami až na dvorek a doběhl na půl cesty

k domu, než jsem si uvědomil, že tam neleží žádný nezvaný host, ani zraněný, ani mrtvý, že tam není nikdo z jejích nepřátel kromě toho nejhoršího, kterým je ona sama.

Kdyby ji moje smrt dokázala vrátit k životu, byl bych tam na dvorku zemřel.

Zvažoval jsem, jestli mám jít dovnitř. Co když je jenom zraněná a potřebuje pomoc, říkal jsem si.

Ale do domu jsem se nevrátil. Na to jsem matku příliš dobře znal. Když pro ni bylo důležité něco vykonat, soustředila se, dala do toho celé srdce a provedla, co si předsevzala. Nedopouštěla se chyb, ani nedělala polovičatá opatření.

Jak dlouho jsem stál na dvorku, ve tmě, v tichu, které se tam po výstřelu rozhostilo, nevím.

Později jsem zjistil, že klečím.

Nevzpomínám si, jak jsem odešel. Než jsem si uvědomil, co dělám, už jsem kráčel po prašné cestě, která mě za minutu dovedla na okresní asfaltovou silnici.

Krátce po svítání jsem se uchýlil do polorozpadlé stodoly na opuštěné farmě, kde obytné stavení vyhořelo a nikdo ho už neobnovil. Právoplatnými nájemci stodoly byly myši, ale velkou hrůzu ze mě neměly a já je ujistil, že tam hodlám zůstat jen několik hodin.

Matka mi do batohu dala nejen nejnutnější věci, ale také půl tuctu čokoládových sušenek s pekanovými ořechy, které sama upekla. Mých nejoblíbenějších.

7

PRÁVĚ KDYŽ JSEM V PODZEMÍ VELKOMĚSTA DORAZIL na křižovatku, znenadání se ozvalo dunění: hromový hukot vlaku metra, které jako jediné z technické infrastruktury leží ještě ve větší hloubce než stoky odvádějící dešťovou vodu. Pokud došlo k zaplavení části podzemní dráhy, což se stávalo jen zřídkakdy, pumpovali z ní vodu výš, právě do těchto tunelů. Před přelomem tisíciletí ji přečerpávali do stok se splaš-

kovou vodou; když pak jednou katastrofální zpětný tok znečištěnou vodou kontaminoval tři kilometry metra a týmu specializovanému na zacházení s nebezpečným materiálem trvala jejich dekontaminace několik týdnů, zavedený způsob řešení přehodnotili.

Velkoměsto je napůl živý tvor a napůl stroj, má tepny s čistou vodou a žíly, jimiž odtéká voda špinavá; nervy z telefonních a elektrických kabelů; místo útrob stoky se splaškovou a průmyslovou vodou, potrubí s natlakovanou párou a další přivádějící plyn; jsou v něm ventily, ventily, filtry, měřiče, motory, transformátory a desetitisíce propojených počítačů, a i když lidé spí, jejich město neusne nikdy.

Poskytovalo mi obživu i tajné útočiště, za což jsem byl vděčný, přesto jsem mu stále mírně nedůvěřoval a někdy jsem z něj měl strach. Logika neústupně zastávala názor, že přes veškerou spleť je město pouhým nahromaděním *věcí*, budov, strojů a systémů, které vývojem nemůžou nabýt vědomí ani mít vlastní záměry. Přesto mi často připadalo, že – na rozdíl od zdejších lidí – o mně samo město ví a pozoruje mě.

Jestliže velkoměsto žije vlastním životem, odděleně od svých obyvatel, potom musí mít schopnost být laskavé i kruté. Jako výtvar muží a žen zajisté sdílí jak jejich špatné vlastnosti, tak ctnosti.

Hromové dunění vlaku mi projelo pod nohama a za křižovatkou obrovských stok jsem zahrnul doleva do sběrače, jehož dno se zvedalo pod větším úhlem než v hlavním tunelu. Tato spojovací chodba neměla zvýšené revizní chodníky a kvůli jejímu profilu jsem další poměrně dlouhý úsek absolvoval s rameny svěšenými a s hlavou sklopenou.

Podzemní bulváry i uličky jsem znal jako své boty, takže jsem se v nich orientoval i bez kapesní svítilny. Ale přestože jsem se ven odvažoval jen v noci a dny jsem trávil hluboko pod zemí, byl jsem zrozen pro světlo a toužil jsem pobývat na něm častěji, než mi okolnosti dovolovaly.

Přešel jsem doprava, kde se ve stěně stoky rýsoval výstup ve tvaru poloviny válce vyzděný z obloukových betonových tvárnic. Měl průměr metr a půl a vysoký byl víc než dva metry; něco podobného byste našli, kdybyste na ulici zvedli poklop kanálu, jen s tím rozdílem, že kanál není otevřený, je hlubší a přístupný pouze shora.

Do těžkého železného poklopu nad mou hlavou byla při obvodu zapuštěna matice. Z batohu jsem vytáhl jediný nástroj, který obsahoval:

třicet centimetrů dlouhou železnou tyč s rukojetí ve tvaru T na jednom konci a s jakýmsi nástrčným klíčem na konci opačném. Když se podaří klíč na matici nasadit a otočit s ní, západka na okraji se stáhne z rámu poklopu, takže můžu zatlačit tyčí nahoru a víko kanálu odklopit.

Otec mého otce tento nástroj sebral z nákladního auta městských vodovodů a kanalizací léta před svou smrtí. Byla to nejcennější věc, kterou jsem vlastnil. O svobodu pohybu, jíž jsem se těšil, přestože nebyla valná, bych byl z velké části přišel, kdybych jej ztratil.

Vrátil jsem proto nástrčný klíč do přihrádky batohu a uzavřel ji na zip, baterku uchopil do zubů, pevně jsem se chytil rámu průlezu a otevřeným poklopem jsem se protáhl do suterénu ústřední městské knihovny. Všude panovalo ticho, jak se na takovou instituci sluší, vzduch zde byl suchý, ovšem ne přehnaně, a chladný, i když ne příliš.

Věděl jsem, že teď, v neděli, jednu hodinu po půlnoci, v této význačné budově nikdo nebude. Uklízečičky už odešly. Knihovna je o nedělích zavřená. Budu ji mít jen pro sebe až do pondělního rána. Ale v jejích zdech jsem chtěl strávit jen několik hodin a potom doplnit zásoby potravin v mém bunkru.

Klimatizovaný suterén byl nesmírně rozlehlý; tvořil ho jediný prostor s řadami masivních kamenných sloupů, které nahoře obloukem přecházely v ladnou klenbu. Mezi sloupy stály na třiceticentimetrovém betonovém podstavci kovové skříně. Některé z jejich zásuvek obsahovaly obyčejné svazky, jiné však byly široké a mělké, aby vyhovovaly technickým výkresům a také několika dávným, a proto křehkým publikacím, které by větší váhu neunesly a jejichž stav by se rychle zhoršil, kdyby jich na sebe narovnali víc.

Zde se nachází archiv s dokumenty o dějinách města; právě kvůli nim do podlahy zabudovali odtok pro dešťovou vodu. A také další poklopy, které – v nepravděpodobném případě, že by prasklo vodovodní potrubí anebo knihovnu postihla jiná katastrofa –, je možné otevřít, a tak zajistit, že žádná povodeň nedostoupí výš než k podstavcům, na nichž kovové skříně stojí.

Ten obrovský prostor se mi líbil právě tak jako řady sloupů a křivky kleneb nad hlavou – připomínaly mi totiž fotografie rozsáhlých vodních nádrží, které francouzský architekt Francois d'Orbay vybudoval pod

vyhlídkovou terasou a zahradami paláce ve Versailles. V pohybujícím se kuželu světla z mé baterky se stíny sloupů přede mnou rychle rozestupovaly, jako když se otevírají velké černé dveře.

Osobní výtah a jeden nákladní sjíždějí až do suterénu, ale ty jsem nikdy nepoužíval. Schody jsou tišší, bezpečnější. Protože jsem si mohl vybrat, kterou uzavřenou schodišťovou šachtou půjdu, zvolil jsem tu v jihovýchodním rohu.

Do ústřední knihovny mě, samozřejmě, přilákaly knihy. Ačkoli otec a před ním jeho otec shromažďovali ty, které lidé žijící nad námi vyhodili, a přestože jsem si mohl půjčovat něco ke čtení v obchodech s použitým zbožím, kam jsem chodil po uzavírací době, mnoho knih se nedalo snadno najít jinde než v této knihovně.

Schody mě dovedly k čítárně periodik obložené ořešákovým dřevem, kde se dá příjemně trávit čas četbou novin a časopisů. Krátká chodba vede do hlavního sálu čítárny, mistrovského architektonického díla, které se zvedá z moře tmavě karamelového mramoru o ploše 1500 čtverečních metrů. V této obrovské síni je umístěna část knihovního fondu a za bludištěm polic jsou ještě řady dřevěných stolů, u nichž může jako v refektáři sedět přinejmenším pět stovek čtenářů.

Při každé mé předchozí návštěvě čítárnu vždy osvětlovalo jen tajuplné, všudypřítomné světlo velkoměsta, které vniká dovnitř vysokými, klenu-tými okny. Tentokrát zde tlumeně svítla celá řada lamp.

Málem jsem okamžitě vyklidil pole, ale intuice mi radila počkat, rozhlížet se a zjistit, co se dá.

Před desítkami let četnými místnostmi a chodbami ústřední knihovny procházeli noční hlídači. Ale stát na pokraji bankrotu dal přednost tomu, aby je vystřídal bytelné zámky a obvodová poplašná zařízení, protože těm není třeba vyplácet mzdu, nemusí za ně hradit zdravotní pojištění ani v rozpočtu hledat peníze na důchody.

Mezi řadami polic neboli – jak říkají knihovníci – regálů, vysokých bezmála tři metry, vedou z východu na západ a ze severu na jih uličky. Když jsem se ke vstupu do tohoto labyrintu přiblížil, zaslechl jsem kroky, téměř nepostřehnutelné dokonce i v tamějším tichu, kroky tak lehké a rychlé, jako by zoufale prchal duch nějakého dítěte, protože pochopil, že ho čeká předčasná smrt.

Ve volném prostoru přede mnou, v průsečíku uliček, se zprava, tedy ze severu, objevila útlá mladá dívka; gazelí rychlostí a ladně jako baletka běžela po špičkách. Kromě bot stříbrných stejně jako okřídlené nohy boha Merkura byla celá v černém. I její dlouhé vlasy vypadaly černé a ve světle lamp se leskly jako voda v tůňce v noci zalitá měsíčním světlem. V jednom okamžiku byla tam, v druhém ta tam; zjevně jí šlo o život.

I když jsem neslyšel, že by dívka byl někdo v patách, její zjevný strach naznačoval, že pronásledovatel musí být blízko. Jestli byla jeho kořistí, neznal jsem – a ani jsem si nedovedl představit – predátora, který by se dovedl pohybovat víc pokradmu než ona.

Obezřetně jsem se protáhl mezi police. Na stropě patnáct metrů nad podlahou visely velké lustry, ale nesvítily. Ulička, kterou dívka proběhla, byla hodně dlouhá a zcela prázdná, jak bylo vidět ve světle lampiček – nástěnných elektrických svícňů z leštěné oceli, zdobených vycíděnou mosazí, upevněných vysoko na patnáct centimetrů široké sloupky, které jednotlivé řady regálů oddělovaly.

Police měly zadní stěnu, proto jsem se mezerou nad knihami nemohl podívat do vedlejší uličky. Potichoučku jsem šel dál, východním směrem do severojižního průchodu, rovnoběžného s první uličkou, ale tam dívka nebyla.

Uspořádání regálů připomínalo velkou mříž, rozhodně nešlo o tak složitě bludiště jako na hrací desce staré videohry *Paní PacManová*. Ale zatímco jsem opatrně nahlížel za rohy a vydával se tím či oním směrem podle toho, jak mi intuice velela, připadalo mi mnohem záhadnější, než jaká by pravidelná souřadnicová síť měla být.

Právě jsem mířil k jihu a blížil se k rohu, kde jsem hodlal zahrnout doleva, když jsem cosi zaslechl, snad jen sotva patrné zavržení boty s gumovou podrážkou. Ztuhl jsem v prostoru mezi dvěma posledními lampami, ani ve stínu, ale ani v jasném světle.

Vysoký, štíhlý a svalnatý muž se hnal místem křížení uliček přede mnou, zprava doleva; zjevně si byl tak skálopevně jist tím, kde se jeho kořist nachází, že ani nestřelil pohledem na žádnou stranu, když přebíhal přes mou uličku, a zmizel. Napadlo mě, že mou přítomnost určitě zaregistroval periferním viděním, takže se lekne a vrátí, aby se o tom přesvědčil, ale utíkal dál.

Byl bez kabátu, v obleku s kravatou; vyhrnuté rukávy napovídaly, že sem patří, že zde pracuje ve vedoucí funkci. Ale něco na něm – snad jeho zjevné odhodlání, zasmušile sevřená ústa, ruce zaťaté ve velké kostnaté pěsti – mě přesvědčilo, že jeho úmysly jsou podezřelé, ne-li přímo hanebné.

Odvážil jsem se ho sledovat, ale než jsem zahrnul za roh, muž zmizel. Ačkoli jsem se v knihovně vyznal velmi dobře, labyrint říkal pane spíš jemu než mně. Jestli on hraje roli legendárního Minotaura a já mám být Theseus, který takové nestvůry zabíjel, pak tahle hra pro kladného hrdinu asi skončí špatně, protože jsem o život nepřipravil nikdy nic, ať to byl tvor, nebo netvor.

Dívka vykřikla a muž zařval: „*Ty děvko, ty malá děvko, já tě zabiju!*“ Pak vyjekla znovu. Rána a dunění laviny knih napovídalo, že někdo používá zde nashromážděné vědomosti nekonvenčním způsobem.

Akustika té obrovské místnosti šálila smysly. Zdobené a zlacené stropní kazety, kamenné stěny, mramorová podlaha a bezpočet překážek v podobě regálů s knihami zvuky střídavě pohlcovaly a odrážely, takže jsem měl dojem, že ta krátká bitva se odehrává ve všech uličkách mezi policii, všude kolem mě. A najednou bylo ticho.

Stál jsem v křížení uliček, s hlavou na stranu, a otáčel se kolem dokola; srdce mi zběsile bušilo ze strachu, že se dívce něco stalo. Vzpomněl jsem si totiž, že se Minotaurus z podzemního labyrintu na Krétě živil lidským masem.

8

S KAPUCÍ NA HLAVĚ a hlavou skloněnou jen tak, abych ještě viděl na cestu, jsem zahýbal doleva, doprava a zase doleva, šel tudy a tamtudy, kolem a zase zpátky, přes oddělení dějin se všemi válkami a sekci přírodních věd se všemi jejich objevy a záhadami. Několikrát jsem zaslechl kradmý pohyb, rychlý lehký dech dívky, nadávku zamumlanou tichým mužským hlasem. Dvakrát jsem ho před sebou zahlédl, právě když mizel za rohem. Ji jsem nikde neviděl, ale to bylo dobré, přímo vynikající; lepší než najít její mrtvolu.

Objevil jsem uličku, kde na podlaze ležely knihy; možná je ta dívka po něm hodila nebo se do regálů opřela, aby pronásledovateli zahradily cestu. Pohled na takové zacházení s knihami pro mě byl bolestný. Ale jí bylo možná šestnáct a určitě nevážíla víc než padesát kilo. Muž s vyhrnutými rukávy se tyčil do výšky sto devadesáti centimetrů a vážil téměř dvakrát tolik co ona, zjevně jím cloumal hněv a vyhrožoval jí, že ji zabije. I kdyby pro svou záchranu musela zničit celou knihovnu, byla by v právu. Každá kniha je živá mysl, odhalený život, svět, který čeká, až bude prozkoumán, ale živí lidé jsou tím vším zároveň a ještě něčím víc, protože své příběhy dosud nedovyprávěli.

Potom se něco změnilo. Chvilíčku jsem si myslel, že slaboučké zvuky svědčící o pátrání a unikání prostě opět vystřídal absolutní ticho. Ale pak se začalo ozývat sotva patrné šumění, jako by cosi teklo, jako by se – těsně na hranici slyšitelnosti – tisíc vodních pramínků zlehounka přelévalo z jedné mísy do druhé na kaskádovitě fontáně.

Spolu s tušením zvuku se objevil pach knihovně cizí; nešlo ani o tři sta let starý papír, který vydává celou řadu nepatrně odlišných vůní podobných těm, jaké produkuje široká paleta sýrů, ani o téměř nezachytitelnou citrusovou vůni zdí z vápence; rozhodně ho nevydávalo leštidlo na dřevo nebo vosk na mramor. Byl to zpola čerstvý pach poloviny ulice právě postříkané vodou a doprovázel ho průvan, studený, ale ne tak silný, aby knihám rozházeným po podlaze dokázal otáčet listy.

Uvědomoval jsem si, že bych sám mohl být odhalen, proto jsem pátral, odkud se průvan bere, a vykročil jsem proti proudu vzduchu k jižnímu konci regálů, kde jsem zaváhal, jestli mám vyjít do otevřeného prostoru. Pult pro vracení knih stál ode mne vlevo, hlavní pult vpravo a mezi nimi se leskl široký pás mramoru v barvě tmavého karamelu, který vedl k velkolepé kruhové vstupní hale s kupolí. Jedny ze čtyř bohatě zdobených bronzových dveří na vzdáleném konci haly teď byly otevřené ven, do noci.

Z prostoru někde mezi regály, kam jsem nedohlédl, ke mně dolehly zvuky – někdo se rozběhl. Sotva jsem couvl do uličky a chatrného tkaniva stínů, které ji halily, objevil se ten rozezlený muž a z východní strany se šikmo blížil k pultu na vracení knih. Ale díval se tak soustředěně na vstupní halu, že by si mě nebyl všiml, ani kdybych stál na piedestalu jako socha a svítily na mě reflektory.

Ten incident, který ještě neskončil, mě z neznámých důvodů rozrušil a uvědomil jsem si, že se chovám lehkovážně jako dosud nikdy. V pevném přesvědčení, že muž vyjde otevřenými dveřmi a venku seběhne po obou dlouhých schodištích, aby se pokusil uprchlou dívku zase zahlédnout, jsem ho troufale následoval, takže stačilo, jen aby se ohlédl, a byl by mě odhalil.

Skutečně se vyřítil ven otevřenými dveřmi a já dorazil na práh právě včas, abych pozoroval, jak se žene přes široké odpočívadlo schodiště a dál po schodech dolů k chodníku, kde se rozhlédl na obě strany – pátral po své oběti ve stříbrných botách. Polovinu bulváru před chvílí umyl kropicí vůz; proto tedy nebyl vzduch tak svěží, jako kdyby se o to postaral déšť, a ono šumění vznikalo tím, že auta v populnočním slabém provozu jela po mokré m dláždění.

Právě když muž sestoupil do vozovky, aby ulicí dohlédl dál, došlo mi, že útek dívky v budově nespustil alarm. Až potom jsem si všiml, že těžké dveře s automatickým zavíráním drží otevřené dlouhá zarážka ve tvaru L, kterou dívka vytáhla z otvoru v podlaze, v němž jinak je. Neměla čas zarážku vložit do úchytky, takže její konec vězel v otvoru v žule na horní podestě venkovního schodiště a držel dveře otevřené.

Pravděpodobnost, že zarážka najde ten zjevně jediný otvor na jinak hladké kamenné ploše, mi připadala malá. Dala ji tam nejspíš ta dívka, aby dveře zůstaly dokořán a pustily dovnitř proud vzduchu, který nezůstane uvnitř bez povšimnutí.

Protože muž na ulici se zklamaně vracel ke knihovně, stáhl jsem se, aby mě neviděl. Utíkal jsem přes halu s úmyslem schovat se v labyrintu knih.

Když jsem při tom dívku v černém zahlédl, znejistěl jsem. Pospíchala šerem té části čítárny, která leží za regály, a mířila k vnitřním dveřím ve vzdáleném severovýchodním rohu obrovského sálu.

Útek z knihovny jen předstírala, z čehož vyplývalo, že v budově bezpochyby zná tajný úkryt, kde se cítí v bezpečí. Ale znamenalo to i něco víc, ovšem co, na to byla moje představivost krátká.

Slyšel jsem, jak muž hlasitě nadává, a to ještě nebyl ani na podestě venkovního schodiště. Bylo mi jasné, že když mě od regálů dělí tisíce čtverečních metrů mramoru, nestihnu doběhnout až k nim. A jakmile muž

dojde k otevřeným dveřím, uvidí mě. Vyrazil jsem doleva a skočil za hlavní pult, což nebyl obyčejný stůl, ale prostorné kruhové knihovnické pracoviště exkluzivně zdobené mahagonem, k němuž mohli zákazníci přistupovat ze všech čtyř stran. Skrčil jsem se pod pult a doufal, že muž si mě zatím nevšiml.

Slyšel jsem, jak se bronzové dveře s bouchnutím zavřely a jak se pohybují velké zástrčky; pak slabě zazvonila zarážka v podlaze, když zapadla do otvoru s bronzovou obrubou. Připadalo mi, že mužovy kroky směřují přímo k mému úkrytu, ale šel dál; ovšem přiblížil se ke mně natolik, že jsem ucítil jeho výraznou kolínskou. Vytrvale chrlil nadávky jako „ta děvka“ a řadu dalších, jako by tu dívku skutečně k smrti nenáviděl. Hlas postupně slábl a vystřídal ho ticho. V dálce se zavřely dveře.

Za chvíli světla zhasla.

Postavil jsem se na nohy, ale úkryt za hlavním pultem jsem neopustil.

Devět metrů vysoká okna v jižní stěně začínala nad třímetrovými poliemi s knihami a jejich oblouk se zvedal k závěrnému klenáku, který od stropu s hlubokými kazetami dělily tři metry. Ke kouzlům velkoměsta patří jeho noční tlumená zář, vždy romantická a někdy přímo magická. Tehdy v prosinci z metropole do ústřední knihovny nepřicházelo tajuplné mléčné světlo jako dřív; pronikala tam přesvědčivá napodobenina sněžného světla, jako když se o Vánocích měsíční paprsky odrážejí od krajiny zasypané nedávnou sněhovou bouří. Nápisy VÝCHOD nade dveřmi se červenaly jako shluky bobulí cesmíny, i když jsem sám nad sebou žasl, že mi takové přirovnání přišlo na mysl, a lámal jsem si hlavu, jak to, že je mi tak lehké na duši jen minuty po tom, co jsem se krčil strachy.

Ovšemže za to mohla ta dívka. Její graciéznost, hbitost, rychlý běh baletky a vyložená záhadnost její přítomnosti v knihovně ve mně podnítily příjemné očekávání, že bych se mohl stát svědkem nebo snad i účastníkem vzrušujícího dobrodružství.

Ačkoli jsem rozhodně vedl neobvyklý život, nebyla v něm na denním pořádku oslnivá setkání a úchvatné hrdinské činy. Za denního světla jsem se skrýval, četl jsem, poslouchal hudbu ve sluchátkách CD přehrávače, vzpomínal, uvažoval, a někdy jsem spal. V noci jsem se nepozorovaně plížil po městě, pátral po věcech nezbytných pro přežití i po možnosti zažít několik krásných chvil na místech, jako je toto, kde se

vynikající kultura a umění spojují v nádhernou architekturu. Ale vzhledem ke šířavé zášti a zuřivosti, které pohled na mě v lidech vyvolával, pokoušet se zapojit do nějakého dobrodružství bylo stejně nerozumné, jako kdyby hemofilik žongloval s válečnými sekerami.

Knihy mi však ukázaly, že všichni lidé, ať jsou kdekoli, si přejí, aby jejich životu nechyběl význam a smysl. Ta touha je všeobecná. Smysluplný život jsem chtěl dokonce i já, přestože jsem se od nich tak strašlivě lišil.

Intuice mi našeptávala, že ta dívka by se ke mně mohla chovat jinak než ostatní, mohla by být alespoň stejně tolerantní jako dřív moje matka, mohla by se stát prubířským kamenem, na němž bych mohl zjistit, jaký člověk jsem, bez toho, že bych musel přetpět mučení a násilnou smrt. Měl jsem dojem, že by mohla potřebovat pomoc a já bych jí i přes své omezené možnosti mohl být užitečný.

Neočekával jsem, že mezi námi vznikne vztah, jen jsem doufal v nezapomenutelné setkání, při němž možná přispěju něčím, co do jejího života přinese zásadní změnu. Otec často mluvil o tom, že jsme tady, abychom poznávali a dávali. Ale jak můžete dávat, když se šest let skrýváte v samotě?

Po několika minutách od chvíle, kdy světla zhasla, předem nahrany hlas z reproduktoru oznámil v celé budově: *„Poplašné zařízení areálu bylo aktivováno.“*

Rozhněvaný muž určitě odchází zadním vchodem, který vede do průchodu mezi budovami. Právě u těch dveří je umístěn tlačítkový ovladač alarmu.

V budově tak rozsáhlé, jako je tato, se příliš často stává, že detektory pohybu vyhlásí falešný poplach, proto se nepoužívají. Kvůli klimatizaci, jejímž úkolem je uchovávat papír v dobrém stavu, jsou okna pevně zavřená a jejich bronzové sloupky a příčky, které tabule skla oddělují, zlodějům cestu dovnitř nijak neusnadňují. Navíc jsou zločinci v současné době dokonce ještě hloupější než v předchozích staletích a hodnotu knih si neuvědomují. A vandalové, kteří se svého času v budově někdy skrývali, aby po jejím uzavření vesele čmárali do knih a ničili je, dokážou dnes unikat trestu za tak bezostyšné a otevřeně prováděné hrozné činy, že trhání knih, nebo dokonce močení na ně je nuda ve srovnání s útoky na civilizaci, které mohou zrealizovat jinde, vlastně kdekoli. Dveře byly

proto upraveny tak, aby se poplach snadno spustil, a budova byla zajištěna proti vniknutí zvenčí; uvnitř jejích stěn jsem se mohl pohybovat po libosti.

Rozsvítil jsem baterku a hlavní pult opustil knihovnickým východem.

Za osmnáct let, po něž knihovnu navštěvuji, nádhera této budovy vždy celé hodiny patřila pouze mně, jako bych byl král knih a ona můj palác. Ačkoli jsem tu do detailu znal každý kout, nikdy jsem se jí nenabažil – vždy nabídla něco nového. Proč je tu ta dívka? Proč neutekla, když k tomu dostala příležitost? Kdo je ten její rozzuřený pronásledovatel? Tolik vzrušení jsem tady nezažil od té doby, co jsem sem začal chodit s otcem.

Pospíchal jsem přes obrovskou čítárnu ke dveřím, jimiž dívka odešla. Znal jsem několik úkrytů, o nichž snad věděla i ona; ta útočiště možná dosud neobjevili ani ti knihovníci, kteří zde pracují nejdéle.

Kdyby se ukázalo, že ta dívka není tak tolerantní jako moje matka, přinejmenším je mnohem menší než já, takže není pravděpodobné, že by mi ublížila, než stihnu utéct. Vzpomínka na to, s jakou elegancí běžela, div se mezi regály nevznášela, mě stále okouzlovala, ale připomněl jsem si, že někdy mě skoro připravili o život lidé, kteří nebezpečně vůbec nevypadali. Dokonce i muž na pokraji smrti, jenž už neměl co ztratit, ke mně cítil tak silnou averzi, že když jsem si k němu klekl, abych mu pomohl, posledním dechem mě proklel.

9

BYL JSEM OSMILETÝ KLUK, ale od ostatních chlapců jsem se víc než lišil a hledal jsem místo, kam bych mohl patřit.

Pět dnů po mém vykázání z domku na hoře jsem putoval krajem, především první dvě hodiny po rozbřesku a poslední hodinu před setměním, tedy v době, kdy bylo méně pravděpodobné, že si někdo troufne do lesů a luk na pěší výlet nebo vyrazí na lov mimo sezonu. V noci jsem spal a po větší část dne zůstával schovaný, ale ostražitý.

Protože jsem mně dobře známý les brzy opustil a přešel do dalšího, v němž jsem nikdy nebyl, snažil jsem se neustále držet v blízkosti některé

ze silnic, ale zároveň se pokud možno nevydávat do otevřeného prostoru. Porost zde byl hustší, tvořený jak stromy běžnými, tak mnoha druhy, s nimiž jsem se dosud nesetkal, a více méně se mi dařilo mít asfaltovou vozovku nepřetržitě na dohled, zatímco mě kmeny chránily před zraky těch, kteří po ní jeli.

Toho rána jsem se vydal na cestu ještě dřív, než slunce vystoupilo nad obzor, ale na východě už zářila nadýchaná oblaka, víc růžová než modrá; přesně ten odstín růžové jsem jednou viděl na plameňácích v knize o krásách přírody.

Kromě whisky, tabletek a bílého prášku, který matka čichala, měla ráda snad už jen jediné: přírodu; shromáždila snad sto obrazových publikací o ptácích, vysoké zvěři a jiných zvířatech. Říkala, že lidé za nic nestojí, nikdo z nich. Říkala, že můj pravý otec je lenoch a ničema, jako všichni ostatní, a že už se s žádným mužem ani ženou nevyspí, protože jeden jako druhý jsou to sobci a úchylové, když je člověk doopravdy pozná. Avšak zvířata milovala. Přesto nechtěla mít v domě kočku, psa ani nic jiného, protože říkala, že nechce žádného živého tvora vlastnit ani mu patřit.

Plameňákově růžová ztmavla, skoro zoranžověla, ale věděl jsem, že ohnivé barvy – jako ostatně vždycky – rychle zmizí a mraky, nyní tak nápadné, budou opět brzo nevýrazně popelavé a celá obloha za nimi modrá. Dokud tam nahoře oranžová zůstávala, než se slunce ukázalo nad obzorem a paprsky ostré jako sklo pod ostrým úhlem dopadly na lesy, byly ranní stíny mezi stromy tak hluboce černé, že jsem skoro cítil, jak přese mě kloužou, chladné jako hedvábí.

V sytém oranžovém světle svítání tehdy po opuštěné silnici vyvýšené metr až půl druhého metru nad úroveň okolní půdy jelo lesem auto. Od silnice se k místu, kde jsem se skrýval, táhl mírný travnatý svah. Protože jsem si byl jist, že mezi stromy a jejich hedvábnými stíny nejsem vidět, nelehл jsem si na zem, ani jsem se nepřikrčil, přestože vůz zastavil a vystoupili z něj muži. Nějak jsem věděl, že tomu, čím se zabývají, věnují plnou pozornost; celý svět se pro ně smrškl na to, co sem přijeli dokončit.

Tři muži se čtvrtým žertovali, slyšel jsem smích v jejich hlasech, i když ne slova, ale ten chlap, kterého dva z nich drželi, zjevně neměl na vtípky náladu. Nej dřív se mi zdál slabý a nemocný, možná opilý, ale pak mi

došlo, že ho někdo nemilosrdně zbil. I ze vzdálenosti čtyř pěti metrů jeho obličej vypadal hrozně, celý znetvořený. Světle modrou košili měl postříkanou krví.

Zatímco ho dva drželi, čtvrtý mu vrazil pěští do žaludku. Aspoň jsem si myslel, že to byla ruka, ale když mu zasadil další ránu, uviděl jsem, že v ní drží nůž. Pobodaného a zbitého muže pak nechali spadnout na kraj silnice, odkud se po zádech, hlavou napřed, sunul krátkým travnatým svahem dolů, kde zůstal bez hnutí ležet.

Ti tři se u auta smáli tomu, jak mrtvý jede po trávě mokré rosou, a jeden z nich si rozepnul kalhoty, jako by se chtěl na mrtvolu vymočít, i když to možná měl být další žert. Přesně v té chvíli ten s nožem doběhl ke dveřím řidiče a vykřikl: „Jedem, vy debilové, *jedem!*“

Vůz se hnál pryč, hlasitý zvuk motoru se zakrátko ztratil v lese a slunce vycházelo v nejhlubším tichu, jaké jsem kdy slyšel. Chvilí jsem se na mrtvého díval a čekal jsem, že se auto vrátí, ale než barevná oblaka vybledla v popelavě bílá, věděl jsem, že zabijáci se už neobjeví.

Když jsem došel k tělu, ještě jevílo známky života. Obličej oběti byl strašlivě zmlácený a rozbitý. Ale muž stále dýchal.

Z břicha mu trčel nůž, zaražený až po ozdobnou vyřezávanou kostěnou rukojeť. Kde mužova pravá ruka nebyla od krve, vypadala stejně bílá jako kost, kterou svíral v prstech.

Chtěl jsem mu pomoci, ale nevěděl jsem jak. Nenapadalo mě nic, co bych mohl říct, žádná vhodná slova útěchy. Zatímco jsem trapně mlčel, odhadoval jsem, jestli někdy dokážu mluvit s někým jiným než s matkou, protože s nikým jiným jsem nikdy neprohodil ani slůvko.

Zcela pohlcen umíráním, které již hodně pokročilo, mě asi nejdřív vůbec nezaregistroval. Levé oko měl kvůli otoku málem zavřené, pravé doširoka otevřené zíralo, jako by po ranní obloze rychle letělo něco ohromujícího.

„Je mi to líto,“ řekl jsem. „Moc líto.“

Zaostřil na mě zrak. Z hrdla mu vyšel hluboký nejasný zvuk, který mi připadal spíš jako výraz pocitu zhnusení než bolesti.

Měl jsem pletené rukavice, ale když jsem se ho dotkl, zachvěl se a bezpochyby by kolem sebe kopal a škrábal se ode mne pryč, kdyby mezitím neztratil tolik sil.

Zoufalým hlasem zachraptěl; slova provázely bublinky krve, které se mu objevovaly na rtech. „Vypadni. Vy-pad-ni. Padej odsud.“

Pak jsem si uvědomil, že jsem si nejenom zapomněl vytáhnout šátek až k očím, ale také že mi kapuce spadla z hlavy.

Matka mě varovala, že mě poznají i jen po očích, a umírající se od nich nemohl odtrhnout. Poté, co se naše pohledy setkaly, rychle bledl stále víc, jako by mu moje oči působily větší újmu než nůž s kostěnou rukojetí.

V náhlém záchvatu energie vyšťekl slovo, které jsem neznal, ale z jedovatosti jeho tónu mi bylo jasné: je to urážka a zároveň kletba. Když ho zopakoval, vzdmula se v něm nenávisť tak nedozírná, že působila jako anestetikum a přebila pronikavou bolest v pobodaném břiše. Nůž z těla vytrhl, čímž ránu ještě rozšířil, přesto zaútočil na můj obličej, jako by oči, které ho tak hluboce ranily, chtěl připravit o zrak.

Couvl jsem, ostří rozřízlo jen vzduch, nůž mu vypadl z prstů, ruka klesla k zemi a muž zůstal ležet mrtev.

10

ZA DVEŘMI, za nimiž dívka zmizela, se dá z široké chodby se stropem s žebrovou klenbou vstoupit do čtyř místností se sbírkami mimořádně cenných předmětů. K nim patří sedm tisíc prvních vydání významných detektivních románů a povídek v hodnotě mnoha milionů, dar jednoho slavného autora, který v tomto velkoměstě žil.

Když jsem překračoval práh, rozsvítil jsem baterku. V tmavé místnosti jsem zůstal stát a poslouchal jsem.

V každé rozsáhlé budově navržené nejen kvůli účelnosti, ale i potěše oka, se za zdmi tu i onde vyskytuje nevyužívaný prostor, nepotřebný ani pro elektroinstalaci či jiné technické zázemí. Někdy je tak velký, že se do něj dá vstoupit. Kdyby se tyto kouty a výklenky spojily s místnostmi, s níž sousedí, zkazily by její tvar. V zájmu harmonie, která lahodí oku, zůstávají tyto dutiny vskrytu za stěnami.

Chytrý architekt se slabostí pro romantiku a schopností ocenit tajemno někdy najde způsob, jak tyto plochy zpřístupnit například taj-

nými dveřmi ve zdi, kterou nechá obložit dřevem. Sloužívají často jako úložné prostory, ale někteří architekti se smyslem pro legraci a láskou k esoteričnu pro ně nacházejí jiné využití.

Jestli se ta rychlonohá dívka ukrývá někde tady, mezi horami stránek se zástupy agentů FBI, inspektorů vyšetřujících vraždy, soukromých detektivů a amatérů odhalujících zločince všeho druhu, je nyní stejně potichu jako mrtvá těla, která tyto stránky také zaplňují.

Původní nákresy ústřední knihovny, víc než sto let staré, jsou uloženy v suterénu. Krása té budovy a jejích knih mě vedla k tomu, že jsem už před lety její plány při mnoha návštěvách podrobně prostudoval a našel jsem dva nevyužívané prostory se značnými rozměry.

Jeden se – i když jinde v této budově – skutečně nachází za stěnou obloženou dřevem, v níž jsou tajné dveře. Jeho šířka přesahuje tři metry, na délku měří téměř dva a krásnou finální úpravu dostal díky použití několika druhů prvotřídně zpracovaných exotických dřev. Domyslel jsem si, že architekt – John Lebow z firmy Lebow a Vaughn – obě skryté místnosti sám navrhl a práci na nich tajně dotáhl do konce, i když o legraci mu při tom rozhodně nešlo.

Na zadní stěně, na nejnapadnějším místě prvního z obou prostorů, visí portrét půvabné dámy s kaštanově hnědými vlasy a zelenýma očima, která drží v rukou knihu a sedí u stolku, na němž leží mnoho dalších svazků. Mosazná destička dole na rámu obrazu odhaluje totožnost portretované osoby: MARY MARGARET LEBOWOVÁ, MILOVANÁ MANŽELKA. Jako datum úmrtí je uveden 15. červen 1904, déle než rok předtím, než byla výstavba knihovny dokončena.

Druhá tajná místnost, s rozměry tři metry na šířku krát dva a půl metru na délku, se nachází zde, u detektivní literatury, a skrývá se za policemi hned vedle obrazu s rozměry skoro tři krát jeden a půl metru, který zachycuje vánoční výzdobu hlavního vchodu knihovny o prvních Vánocích v roce 1905. Obraz je na stěně zdánlivě pevně usazen, ale celá řada ocelových páček, rafinovaně zapuštěných do ozdobného rámu, západku uvolní, a stisknete-li je ve správném pořadí, díky skrytému piánovému závěsu se obrazem dá pohybovat, jako by to byly dveře.

V této druhé skryté prostoře, podobně krásně provedené, s dřevem zpracovaným v nejvyšší kvalitě, visí další olejomalba, tentokrát portrét